

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาของครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวน 256 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า "ที" (t-test) โดยใช้คอมพิวเตอร์ เอส พี เอส เอส/พีซี พลัส (SPSS/PC+) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูสุขศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-39 ปี เป็นเพศชายมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกพลศึกษา มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี เคยเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาด้านการวัดและประเมินผล มีคาบการสอนวิชาสุขศึกษาต่ำกว่า 10 คาบต่อสัปดาห์ และมีงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอนวิชาสุขศึกษา คืองานฝ่ายปกครอง งานห้องพยาบาล และสอนวิชาอื่น ๆ

2. สภาพการปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา

2.1 การวัดและประเมินผลด้านความรู้ วิธีการที่ครูสุขศึกษาปฏิบัติในระดับมากในการวัดและประเมินผลด้านความรู้ คือ การใช้แบบทดสอบแบบปรนัย การให้นักเรียนอธิบาย

หรือ ถาม-ตอบ ในชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัด และการสังเกตจากการอภิปราย

2.2 การวัดและประเมินผลด้านทัศนคติ วิธีการที่ครูผู้ศึกษาปฏิบัติในระดับมาก คือการสังเกตความสนใจทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2.3 การวัดและประเมินผลด้านการปฏิบัติวิธีการที่ครูผู้ศึกษาปฏิบัติในระดับมาก คือ การสังเกตพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การสังเกตจากการรักษาสุขภาพของนักเรียน การทำให้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม และการทำให้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล

2.4 การนิเทศการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาที่ครูผู้ศึกษาได้รับอยู่ในระดับมาก คือ คู่มือ เอกสาร หนังสือ อุปกรณ์ ประกอบการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เพื่อใช้ประกอบการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง

3. ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา

3.1 ปัญหาการวัดและประเมินผลด้านความรู้ ครูผู้ศึกษามีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้ศึกษามีปัญหในระดับมาก คือ ต้องใช้เวลามากในการวัดความรู้หลาย ๆ รูปแบบ ไม่มีเวลาในการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิเคราะห์ข้อสอบแบบอัตนัย ขาดคู่มือ วัสดุอุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดความเข้าใจวิธีการปรับปรุงข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว ออกข้อสอบแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์ไม่ได้ และยากต่อการให้คะแนนการตรวจข้อสอบแบบอัตนัย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลด้านความรู้ของครูผู้ศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี โดยส่วนรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในข้อที่ว่า ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัย โดยครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี

3.2 ปัญหาการวัดและประเมินผลด้านทัศนคติ ครูผู้ศึกษามีปัญหาโดยส่วนรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ ขาดความรู้ในการสร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นใช้เอง มีปัญหาการ

สร้างเกณฑ์วัดทัศนคติที่เหมาะสม ขาดความเข้าใจในการแปลผลจากแบบวัดทัศนคติ ขาดความรู้ในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดทัศนคติ ไม่สามารถวัดทัศนคติได้ในทุกๆ เนื้อหาวิชา นักเรียนมีจำนวนมากทำให้การวัดทัศนคติทำได้ไม่ทั่วถึง และการตัดสินทัศนคติจากการสังเกตทำได้ยาก

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลด้านทัศนคติของครูผู้ศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี โดยส่วนรวมและรายข้อ พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.3 ปัญหาการวัดและประเมินผลด้านการปฏิบัติ ครูผู้ศึกษามีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องมีความยุ่งยากในการแปลผลการปฏิบัติมาเป็นคะแนนมีปัญหในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลด้านการปฏิบัติของครูผู้ศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี โดยส่วนรวมและรายข้อ พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.4 ปัญหาการวัดและประเมินผลด้านกระบวนการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้ศึกษามีปัญหในระดับมากคือ ครูผู้ศึกษาสอนในหลายระดับชั้นต้องออกข้อสอบหลายรายวิชา ไม่มีเวลาจัดทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาผู้ศึกษาโดยเฉพาะ ขาดการเก็บรวบรวมข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว เป็นธนาคารข้อสอบ ขาดการพบปะกับครูในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษา ขาดความรู้ความชำนาญในการสร้างแบบวัดทัศนคติ ขาดความร่วมมือประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียนในการทำธนาคารข้อสอบ ไม่สามารถวัดและประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนในทุกคาบ ไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริมเมื่อสอบไม่ผ่านจุดประสงค์ ไม่สามารถวัดและประเมินผลหลังการสอนได้อย่างสม่ำเสมอ ขาดการประสานงานกับครูที่สอนร่วมกันในการสร้างข้อสอบ ขาดคู่มือและอุปกรณ์ในการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษา ขาดความรู้ในการทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดความรู้ความชำนาญในการสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติ ขาดการช่วยเหลือจากฝ่ายวัดผลการศึกษาของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ขาดการร่วมมือประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียนในการทำโครงการและแผนการสอนในรายวิชาผู้ศึกษา และไม่มีกำหนดเกณฑ์คะแนนของวิชาผู้ศึกษาทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติให้ชัดเจน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านกระบวนการวัดและประเมินผลของครูผู้ศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี โดยส่วนรวมและรายข้อ พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุป ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหานั้นระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านความรู้ที่อยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษาของครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี โดยส่วนรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ความต้องการด้านการนิเทศการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษา

ครูมีความต้องการด้านการนิเทศการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้ศึกษามีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ ต้องการคู่มือ เอกสาร หนังสือ อุปกรณ์ประกอบการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เพื่อใช้ประกอบการสร้างในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การวัดและประเมินผลที่ครูผู้ศึกษาปฏิบัติมากที่สุดทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ คือ ใช้แบบทดสอบปรนัย อธิบายหรือ ถาม-ตอบ ทาแบบฝึกหัด อภิปราย สังเกตจากความสนใจ มีส่วนร่วมในกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมสุขภาพ การรักษาสุขภาพของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และให้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา (2528) ที่พบว่า ครูผู้ศึกษาวัดผลวิชาผู้ศึกษาโดยใช้ข้อสอบปรนัย การสอบถาม การสังเกต และการตรวจรายงานต่าง ๆ ในระดับมาก

1.1 การวัดและประเมินผลด้านความรู้ ครูผู้ศึกษาใช้แบบทดสอบปรนัยมากกว่าวิธีอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อสอบปรนัยมีข้อดีที่สามารถวัดเนื้อหาได้ครอบคลุม และให้คะแนนได้ยุติธรรม สามารถสร้างให้วัดสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ตามลำดับขั้นของความรู้ได้และเหมาะสม

ที่จะใช้ทดสอบ เมื่อมีผู้สอบจำนวนมาก ๆ ได้ดี (สมศักดิ์ สินธุระเวช, 2526) และเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน แม้จะเป็นข้อสอบที่สร้างได้ยาก ผู้สร้างจะต้องมีทักษะ แต่สามารถตรวจได้ง่าย รวดเร็ว และมีความเที่ยงตรงและแม่นยำสูง (สุภาพ วาดเขียน, 2518) ครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่จึงใช้แบบทดสอบปรนัยมากกว่าวิธีอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ จันทรวงศา (2519) ที่พบว่า การวัดผลหลักสูตรที่ใช้กันอยู่มักจะมีเฉพาะวิธีสอบปรนัยและอัตนัย เป็นส่วนใหญ่

ส่วนวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การให้นักเรียนอธิบาย หรือ ถาม-ตอบ ในชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัด และการสังเกตจากการอภิปราย ที่ครูผู้ศึกษาใช้ในระดั้มากนั้นอาจเป็นเพราะวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นวิธีที่สามารถพิจารณาความคิดรวบยอดของนักเรียนได้ รวมทั้งเป็นวิธีการที่วัดผลได้รวดเร็ว และไม่ยุ่งยาก ง่ายต่อการนำไปใช้ ไม่ต้องเตรียมการมากนัก ครูผู้ศึกษาจึงนำมาใช้ในระดั้มาก

1.2 การวัดและประเมินผลด้านทัศนคติ ครูผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีนี้ อาจเนื่องจากการวัดผลด้านทัศนคติวัดได้ยาก วิธีการสังเกต เป็นวิธีการที่ง่ายและเป็นวิธีการที่ใช้วัดทัศนคติได้ดีพอสมควร ดังที่ สุชาติ โสภประยูร (2514) กล่าวว่า "ทัศนคติเป็นเรื่องที่วัดกันได้ยากมาก โดยปกติแล้วการสังเกตและการสัมภาษณ์ การสนทนาหรือซักถาม ย่อมเป็นวิธีการที่ใช้วัดทัศนคติได้ดีพอสมควร" และเป็นวิธีที่นิยมใช้โดยทั่วไปในการประเมินผลวิชาผู้ศึกษา แม้ในต่างประเทศก็ใช้วิธีการสังเกตเช่นเดียวกัน ดังเช่นงานวิจัยของ ฟาโวล (Fawole, 1970) ที่พบว่า ครูผู้ศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 40.35 ใช้เทคนิคการสังเกตในการประเมินผลวิชาผู้ศึกษา

การที่ครูผู้ศึกษาใช้แบบวัดทัศนคติอยู่ในระดั้น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ศึกษายังขาดความรู้และทักษะในการสร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นใช้เอง (ตารางที่ 7) เนื่องจากครูผู้ศึกษาที่สอนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.5) ไม่ได้จบสาขาวิชาเอกผู้ศึกษาโดยตรง และครูผู้ศึกษาอีกเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.1) ที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ด้านการวัดและประเมินผล จึงทำให้ครูผู้ศึกษาขาดความรู้และทักษะในการสร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นใช้เอง

1.3 การวัดและประเมินผลด้านการปฏิบัติครูผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม สุขภาพของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สังเกตจากการรักษาสุขภาพของนักเรียนให้

ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายกลุ่มและเป็นรายบุคคล ซึ่งอาจเป็นเพราะการสังเกตเป็นวิธีที่ดีกว่าวิธีอื่น ๆ ในการวัดผลการปฏิบัติ ดังที่ สุชาติ โสมประยูร (2514) ได้กล่าวไว้ว่า "การวัดการปฏิบัติ และทักษะมีหลายวิธีการ การสำรวจสุขภาพโดยใช้แบบสำรวจสุขภาพปฏิบัติเป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติของนักเรียนได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่จะเขียนรายงานเช่นเดียวกัน โดยปกติแล้วการสังเกตและการสัมภาษณ์ การสนทนาหรือการซักถามเป็นวิธีการที่ใช้วัดการปฏิบัติและทักษะได้ดีพอสมควร" ส่วนวิธีการให้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายกลุ่มและเป็นรายบุคคลนั้น ผู้วิจัยคิดว่าเป็นวิธีการที่ดีเพราะเมื่อต้องการจะวัดผลการปฏิบัติของนักเรียนก็ต้องดูที่การกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียน ฉะนั้นวิธีการที่จะวัดผลการปฏิบัติได้ดี ก็คือการสังเกตจากการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล

1.4 การนิเทศการวัดและประเมินผลที่ครูสุศึกษาได้รับโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้บริหารส่งเสริมและให้โอกาสครูสุศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประชุม สัมมนา ทางด้านสุศึกษา น้อย ครูได้รับการนิเทศการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษาจากฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดตลอดจนศึกษานิเทศาในระดับน้อยเช่นเดียวกัน อีกทั้งการพบปะระหว่างครูสอนสุศึกษาในกลุ่มโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างน้อยปีละครั้งยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการสร้างเกณฑ์และแบบทดสอบทางทัศนคติและการปฏิบัติทางสุศึกษา น้อย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าทางโรงเรียนได้รับการสนับสนุนในเรื่องคู่มือ เอกสาร หนังสือ อุปกรณ์ประกอบการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการประกอบการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเองในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ คิวโล กลีกิจสกุลผล (2531) ที่พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าทางเขตการศึกษาได้จัดทำแผนการสอน คู่มือครู และเอกสารอื่นๆ ส่งไปที่ครูในเขตการศึกษา 6 ไร่ ครูจึงไม่มีปัญหาการขาดคู่มือครูและเอกสารอื่น ๆ

2. ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษา

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ครูสุศึกษามีปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษาในด้านความรู้ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่สอนส่วนใหญ่มิได้จบวิชาเอกสุศึกษาโดยตรงจึงอาจมองไม่เห็นปัญหาในการวัดและประเมินผล แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง ครูไม่มีเวลาวิเคราะห์ข้อสอบ

ครูต้องใช้เวลามากในการวัดความรู้หลาย ๆ รูปแบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ศึกษามีงานสอนมาก นอกจากนี้ยังมีงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนคืองานฝ่ายปกครอง งานห้องพยาบาล และงานสอนวิชาอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชร อินทกุล (2531) ที่พบว่า นอกจากการสอนวิชาสุขศึกษาแล้ว ครูผู้ศึกษายังมีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ อีก เช่น สอนวิชาพลศึกษา เป็นครูฝ่ายปกครอง และประจำห้องพยาบาล จึงทำให้ครูผู้ศึกษามีปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ครูยังมีปัญหาขาดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการวิเคราะห์ข้อสอบแบบอัตนัย ขาดความเข้าใจวิธีการปรับปรุงข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว ออกข้อสอบแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ไม่ดี ยากต่อการให้คะแนนการตรวจข้อสอบแบบอัตนัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่จบวิชาเอกพลศึกษา (ร้อยละ 66.3) และวิชาเอกอื่น ๆ (ร้อยละ 16.3) ครูที่จบวิชาเอกสุขศึกษามีเพียงร้อยละ 17.5 นอกจากนี้ยังมีครูผู้ศึกษาอีกเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.1) ที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ด้านการวัดและประเมินผลจึงทำให้มีปัญหาดังกล่าว

อีกประการหนึ่งครูผู้ศึกษายังมีปัญหาระดับมากคือ ขาดคู่มือ และอุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอจากทางโรงเรียน และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงศ์ เรืองศรี (2530) ที่พบว่า ครูผู้ศึกษามีปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในระดับมาก คือ ขาดคู่มือ วัสดุอุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งทางโรงเรียนควรจะอำนวยความสะดวกและจัดสรรงบประมาณในเรื่องนี้เพียงพอ

2.2 ในด้านทัศนคติ ครูผู้ศึกษามีปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในด้านทัศนคติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีปัญหาระดับมากในเรื่องขาดความรู้ในการสร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นใช้เอง มีปัญหาการสร้างเกณฑ์วัดทัศนคติให้เหมาะสม ขาดความเข้าใจในการแปลผลจากแบบวัดทัศนคติ ขาดความรู้ในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดทัศนคติ ไม่สามารถวัดทัศนคติได้ในทุก ๆ เนื้อหาวิชา นักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้การวัดทัศนคติทำได้ไม่ทั่วถึง การตัดสินทัศนคติจากการสังเกตทำได้ยาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้จบวิชาเอกสุขศึกษาโดยตรง และยังมีครูผู้ศึกษาอีกเกือบครึ่งที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ด้านกระบวนการวัดและประเมินผล นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้ศึกษาเคยชินกับการวัดผลโดยวัดผลด้านความรู้เพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ศิริวิไล กลกิจสกุลผล (2531) ที่พบว่า การออกข้อสอบมักวัดความรู้ความจำมากเกินไป ประกอบกับการวัดผลทางด้านทัศนคติทำได้ยากและต้องใช้เวลาช้านาน ดังที่ สุชาติ โสมประยูร (2514) กล่าวไว้ว่า "ทัศนคติเป็นเรื่องที่วัดกันได้ยากมาก เพราะทัศนคติมักจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของบุคคล" รวมทั้งจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไปทำให้การวัดทัศนคติทำได้ยากและไม่ทั่วถึง

2.3 ในด้านการปฏิบัติครูสุขศึกษามีปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในด้านการปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูสุขศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมากในเรื่องต่อไปนี้

2.3.1 การให้คะแนนการปฏิบัติโดยเพื่อนครูหรือผู้ปกครองของนักเรียนทำได้ไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการร่วมมือประสานงานระหว่างครู โรงเรียน ชุมชน ยังไม่ดี ประกอบกับผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเศรษฐกิจในครอบครัว ต้องทำงานจึงไม่มีเวลาสนใจพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน หรือผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของพฤติกรรมสุขภาพ

2.3.2 วิชาสุขศึกษาคาบเรียนมีน้อยการวัดผลด้านการปฏิบัติในคาบเรียนทำได้ไม่ทั่วถึง การวัดผลด้านการปฏิบัติต้องใช้เวลาช้านาน เนื่องจากจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป การให้คะแนนการปฏิบัติจึงทำได้ไม่ทั่วถึงและยังขาดอุปกรณ์ในการทดสอบการปฏิบัติ ประกอบกับวิชาสุขศึกษามีคาบเรียนน้อย การวัดผลด้านการปฏิบัติจึงทำได้ไม่ทั่วถึง และมีปัญหาอยู่ในระดับมาก อีกทั้งการวัดผลด้านการปฏิบัติใช้เวลาช้านาน เนื่องจากครูไม่เข้าใจวิธีการวัดผลที่สามารถทำได้รวดเร็ว

2.3.3 ขาดอุปกรณ์ในการทดสอบการปฏิบัติในบางบทเรียน เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน ประกอบกับครูขาดความรู้ในการสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติขึ้นใช้เอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูสุขศึกษาส่วนใหญ่มิได้จบวิชาเอกสุขศึกษาโดยตรง

2.3.4 ขาดความรู้ในการสร้างแบบวัดการปฏิบัติขึ้นใช้เอง ครูขาดความรู้ในการสร้างเกณฑ์การตัดสินพฤติกรรม การปฏิบัติและไม่สามารถเลือกวิธีการวัดพฤติกรรม การปฏิบัติที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา เนื่องจากครูสุขศึกษาส่วนใหญ่มิได้จบวิชาเอกสุขศึกษาโดยตรงและยังมีครูสุขศึกษาอีกเกือบครึ่งที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งในการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษานั้น ผู้สอนจะต้องทำการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ

ของนักเรียนอันหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ
 แต่เนการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติอยู่มักจะปฏิบัติเช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ คือ วัดเพียงความรู้
 ด้านเดียว (จุไรรัตน์ แพรพราย, 2532)

2.4 ด้านกระบวนการวัดและประเมินผล ครูผู้ศึกษามีปัญหาด้านกระบวนการ
 วัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบ
 ปัญหาระดับมาก ดังต่อไปนี้

2.4.1 ปัญหาครูผู้ศึกษาสอนในหลายระดับชั้นต้องออกข้อสอบหลาย
 รายวิชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เขตการศึกษา 6 มีจำนวนครูผู้ศึกษาน้อย จะเห็นได้จากผลการ
 สืบรวจจำนวนครูผู้ศึกษาพบว่า เขตการศึกษา 6 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 130 โรงเรียน มีจำนวน
 ครูผู้ศึกษา 256 คน เฉลี่ยแล้ว 1 โรงเรียนจะมีครูผู้ศึกษา 2 คน ซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณ
 งานที่ครูผู้ศึกษาต้องรับผิดชอบ

2.4.2 ปัญหาครูขาดความรู้ความชำนาญในการสร้างแบบทดสอบทัศนคติ, ขาด
 ความรู้ความชำนาญในการสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติ เนื่องจากครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูที่จบ
 วิชาพลศึกษาและวิชาอื่น ๆ (ร้อยละ 82.5) มีครูที่จบสาขาวิชาเอกสุขศึกษาโดยตรงเพียงร้อยละ
 17.5 และยังมีครูอีกเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.1) ที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาด้านการ
 วัดและประเมินผล จึงทำให้ครูขาดความรู้ความชำนาญในการสร้างแบบทดสอบทัศนคติ และแบบ
 ทดสอบการปฏิบัติ

2.4.3 ปัญหาครูไม่สามารถวัดและประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนในทุก
 คาบ ไม่สามารถวัดและประเมินผลหลังการสอนได้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชา
 สุขศึกษาคาบเรียนมีน้อย การวัดผลด้านการปฏิบัติทำได้ไม่ถึง (ตารางที่ 9) ทำให้ไม่สามารถ
 วัดและประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนในทุกคาบ และไม่สามารถวัดและประเมินผลหลัง
 การสอนได้อย่างสม่ำเสมอ

2.4.4 ปัญหาครูไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริม เมื่อสอบไม่ผ่านจุดประสงค์
 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ศึกษามีงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้ไม่มีเวลาสอนซ่อม
 เสริมเมื่อสอบไม่ผ่านจุดประสงค์

2.4.5 ปัญหาไม่มีการจัดทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาสุขศึกษาโดยเฉพาะ
 ขาดการเก็บรวบรวมข้อสอบที่วิเคราะห์แล้วเป็นธนาคารข้อสอบ ไม่มีการกำหนดเกณฑ์คะแนน

ของวิชาสุศึกษาทั้งสามด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติให้ชัดเจน ขาดคู่มือ วัสดุ อุปกรณ์ในการวัดและประเมินวิชาสุศึกษา ขาดการพบปะกับครูในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษา ขาดความร่วมมือประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียน ในการทำธนาคารข้อสอบ ขาดการประสานงานกับครูที่สอนร่วมกันในการสร้างข้อสอบ ขาดการช่วยเหลือจากฝ่ายวัดผลการศึกษาของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ขาดการร่วมมือประสานงาน ภายในกลุ่มโรงเรียนในการทำโครงการและแผนการสอนในรายวิชาสุศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดนโยบายให้ชัดเจนในการจัดทำข้อสอบมาตรฐานและเก็บรวบรวมเป็นธนาคารข้อสอบ ขาดงบประมาณในการจัดหาคู่มือ อุปกรณ์ในการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษา ขาดการประสานงานและพบปะกับครูเพื่อแลกเปลี่ยน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ เรืองศรี (2530) ที่พบว่า ครูสุศึกษามีปัญหาการวัดและประเมินผลในระดับมาก ได้แก่ ขาดคู่มือ วัสดุ อุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ครูสุศึกษาสอนหลายระดับชั้นต้องออกข้อสอบหลายวิชา ขาดการเก็บรวบรวมข้อสอบที่วิเคราะห์แล้วเป็นธนาคารข้อสอบ ขาดการพบปะกับครูในกลุ่มโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษา

2.5 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการวัดและประเมินผล ระหว่างครูสุศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี โดยส่วนรวมพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูทั้งสองกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้จบวิชาเอกสุศึกษามาโดยตรง จึงทำาให้มีปัญหาการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัย โดยครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีปัญหามากกว่าครูสุศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสุศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี ยังมีประสบการณ์การสอนน้อยกว่าครูสุศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่ทำการสอนมานานกว่าทำให้มีความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยมากกว่า จึงมีปัญหาน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี

3. ความต้องการด้านการนิเทศการวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้ศึกษามีความต้องการด้านการนิเทศการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้ศึกษามีความต้องการในระดับมากที่สุดในเรื่อง คู่มือ เอกสาร หนังสือ อุปกรณ์ประกอบการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เพื่อใช้ประกอบการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งถ้าพิจารณาจากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพความจริงเกี่ยวกับการนิเทศที่ครูได้รับ ครูผู้ศึกษาจะได้รับการนิเทศโดยการอ่านคู่มือ เอกสาร หนังสือ อุปกรณ์ประกอบการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เพื่อใช้ประกอบการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ ครูผู้ศึกษาจึงมีความต้องการมากที่สุดที่จะได้รับคู่มือ เอกสาร และหนังสือเพื่อศึกษาด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ครั้งนี้ ทำให้มองเห็นสภาพปัญหาและความต้องการด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา อันเป็นแนวทางเสนอแนะปรับปรุงการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา ดังนี้

1. ในการพัฒนาตัวครู ควรดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 1.1 ควรบรรจุครูที่มีวุฒิต่างวิชาสุขศึกษาเพิ่มขึ้น
 - 1.2 ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางด้านสุขศึกษาจึงควรเพิ่มพูนความรู้ โดยศึกษาหาความรู้เรื่อง การวัดและประเมินผลจากคู่มือ เอกสาร หนังสือ ประกอบการวัดและประเมินผลเท่าที่มีอยู่ หรือเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาเพิ่มเติม
2. ทางโรงเรียนควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 จัดให้มีการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้ศึกษา โดยมอบให้ฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวด นิเทศติดตามให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด
 - 2.2 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่ครูผู้ศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การวิเคราะห์ข้อสอบแบบอัตนัย
- วิธีการปรับปรุงข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว
- การออกข้อสอบแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์
- หลักในการสร้างแบบวัดทัศนคติ
- การแปลผลจากแบบวัดทัศนคติ
- การวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดทัศนคติ
- หลักเกณฑ์การวัดทัศนคติ
- หลักในการสร้างแบบวัดการปฏิบัติ
- หลักเกณฑ์การตัดสินพฤติกรรมการปฏิบัติ
- หลักในการเลือกวิธีการวัดพฤติกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม
- การทำตารางวิเคราะห์บทเรียน

2.3 โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจนในการจัดให้มีข้อสอบมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว เป็นธนาคารข้อสอบ และการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

2.4 จัดทำคู่มือ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร หนังสือประกอบการวัดและประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครู

2.5 ควรมอบหมายภาระหน้าที่งานให้ครูผู้ศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้ครู มีเวลาเพียงพอในการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษาครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ

3. หน่วยศึกษานิเทศก์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

3.1 จัดให้มีการประชุมระหว่างครูในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษา

3.2 จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ทางด้านการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษา เพื่อส่งเสริมและให้โอกาสครูผู้ศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประชุม อบรม สัมมนา

3.3 จัดให้มีการนิเทศการวัดและประเมินผลวิชาผู้ศึกษาแก่ครูผู้ศึกษา เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ

4. ควรมีการประสานงานระหว่างกลุ่มโรงเรียนในการทำโครงการ แผนการสอน และสร้างข้อสอบ ในรายวิชาผู้ศึกษา และมีการประสานงานกับครูผู้ศึกษาที่สอนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกชน หรือสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษาอื่น ๆ หรือทั่วประเทศเพื่อจะได้ทราบปัญหา โดยส่วนรวมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาต่อไป
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์นักเรียนหรือผู้สอนวิชา สุขศึกษา
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผล วิชาสุขศึกษาจากตัวแปรอื่น ๆ เช่น วุฒิต่างทางการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย